

Słowo wstępne

Przedstawiamy kolejny – już 10. – tom *Problemów Frazeologii Europejskiej* w zmienionej nieco formule. Zamieszczone w nim artykuły były prezentowane i omawiane na posiedzeniach Komisji (od roku 2011 – Sekcji) Frazeologicznej Komitetu Językoznawstwa PAN. Autorami ich są badacze o różnych specjalizacjach naukowych: poloniści, angliści i romaniści.

Anna Tyrpa i Maciej Rak, wychodząc od przedstawienia praktyki frazeograficznej w istniejących słownikach gwarowych, proponują model opisu frazemów, uwzględniający ich liczną wariantywność. Przy czym za podstawowe kryterium definicyjne frazemów przyjmują ich odtwarzalność, a za podstawę układu haseł słownikowych ich znaczenie globalne, co owocuje przyjęciem układu onomazjologicznego słownikowych treści. Dwa nadrzędne pola tematyczne proponowanego opisu to CZŁOWIEK i PRZYRODA. Słownik ma powstać w formie elektronicznej z wyszukiwarką, umożliwiającą jego przeszukiwanie zależnie od uwzględnionych kryteriów.

O frazeologii z perspektywy językoznawstwa korpusowego pisze Łukasz Grabowski, który pokazuje różnicę między podejściem do frazeologii, wywodzącym się z tradycji winogradowskiej a frazeologią dystrybucyjną. Opierając się na pracach angielskich i amerykańskich, autor sugeruje, że w centrum badań nad frazeologią powinny znaleźć się połączenia wyrazowe przejrzyste znaczeniowo, mające status reproduktów, gdyż statystycznie to one stanowią jednostki występujące w tekstach najczęściej. Frazeologia korpusowa zdefiniowana została jako “empiryczne [...] podejście do badania użycia, dystrybucji i funkcji dyskursywnych [...] odtwarzalnych związków wielowyrazowych, występujących z wysoką frekwencją w tekstach”.

Z innej perspektywy na frazeologię spojrziała Monika Sułkowska, zajmująca się połączeniami nieprzejrzyistymi semantycznie, gdyż one sprawiają przeciętnemu odbiorcy największe trudności w rozumieniu, zwłaszcza w języku nieojczystym. Artykuł daje przegląd modeli rozumienia znaczeń figuratywnych frazeologizmów oraz zajmuje się mechanizmami przyswajania związków frazeologicznych przez dzieci i dorosłych w języku obcym i ojczystym.

Przedmiotem opisu w artykule Doroty Piekarczyk stały się frazeologizmy wyspecjalizowane w funkcji metatekstowej z komponentami należącymi do *verba dicendi*, komentujące aktualną czynność mówienia. Są to społecznie utrwalone, gotowe do użycia całości semantyczne, wyróżniające się specyficznymi cechami semantycznymi i pragmatycznymi. Wprawdzie artykuł omawia jedynie część jednostek, stanowią one wszakże ważną grupę frazeologizmów ze względu na wysoką frekwencję w tekstach.

Do grupy artykułów teoretycznych należy także tekst Ewy Młynarczyk na temat frazeologizmów zawierających leksemy z pola semantycznego 'rzemiosło'. Autorka stawia sobie za cel opracowanie metod opisu frazeologii rzemieślniczej dla ukazania jej miejsca w zasobach współczesnej polszczyzny. Przyjmuje kulturową perspektywę opisu, a w obszar badań włącza rejestrowane w słownikach połączenia wyrazowe, charakteryzujące się stabilizacją formalną, nieregularnością semantyczną i obrazowością.

Obok refleksji teoretycznej nad frazeologią nie zabrakło w tomie także analiz tekstowych. Piotr Cieciora bada przetworzenia, jakim ulegają skrzydlate słowa w czeskiej reklamie, Stanisław Prędota przedstawia nowe welleryzmy niderlandzkie, a Grzegorz Szpila omawia sposoby funkcjonowania frazeologii w twórczości Doroty Masłowskiej. Renata Dźwigoł rekonstruuje obraz człowieka w aspekcie fizycznym, zawarty we frazeologizmach z komponentem *diabeł*, zaś Magdalena Puda-Blokesz uczyniła przedmiotem swych rozważań pionierskość notacji frazeologicznych w *Słowniku* Lindego, pokazując ją na materiale mitologizmów.

Tom zamykają wspomnienia o Profesorach Stanisławie Bąbie i Jerzym Trederze.

Dariusz Bralewski